

sopotlja

Sopotja

glasilo slovenske skupnosti na Reki in v PGŽ
september 2014, številka 3, letnik 3
ISSN 1848-4360
Reka, september 2014

Uredništvo:

Jasmina Dlačić, Dimitrij Jelovčan Bulatović,
Darko Mohar, Boris Rejec, Zvonimir Stipetić,
Vitomir Vitaz, Marjana Mirković
glasilo@bazovica.hr
Podpinjol 43, 51000 Reka

Izdajatelj:

Slovenski dom KPD Bazovica
Podpinjol 43, 51000 Reka
bazovica@bazovica.hr, zanj: Zvonimir Stipetić
www.bazovica.hr
www.facebook.com/KPDBazovica

Svet slovenske narodne manjšine Mesta Reka
Podpinjol 43, 51000 Reka
vj.slo.nm.ri@gmail.com, zanj: Boris Rejec

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ
Podpinjol 43, 51000 Reka
vj.slo.nm.pgz@gmail.com
zanj: Dimitrij Jelovčan Bulatović

Urednica:

Marjana Mirković
marjana.mirkovic@ri.t-com.hr
gsm: 091 593 6086

Lektorica: Darka Tepina Podgoršek
Oblikovanje, prelom in tehnično urejanje:
Vesna Rožman
Fotografijo na naslovnici: Ira Petris
Karikatura: Bojan Grlica
Tisk: Tiskara Sušak
Glasilo izhaja trimesečno
Naklada je 600 izvodov

Glasilo finančno podpirajo:

Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence
v zamejstvu in po svetu

Primorsko-goranska županija

Mesto Reka

Svet za narodne manjšine Republike
Hrvaške

iz vsebine

Uvodnik

3

Iz društva

4

Iz svetov

12

Iz pouka DPS

15

Si-T

17

Pogled z onkraj Snežnika

22

Srečanja

23

Foto kotiček

24

Slovenski dom KPD Bazovica
tel.: 215 406, 324 321, faks: 334 977
uradne ure, knjižnica in klubski prostori
torek in četrtek: 10.00–12.00, 18.00–20.00
MePZ, vaje: ponedeljek: 18.00–20.30
Dramska skupina: po dogovoru
Folklorna skupina: sreda, 19.00–21.00
Plesna skupina: ponedeljek, 19.00–21.00,
četrtek, 18.00–19.00

Planinska skupina: torek, 20.00–21.30
Fotografska skupina: drugi in zadnji četrtek,
18.00–20.00

Glasbena skupina: torek, 17.00–21.00
Likovni krožek: sreda, po dogovoru
Tečaj slovenščine: sreda, 17.00–20.00
Dop. pouk slovenščine: ponedeljek, 17.00–20.30
Mladinska skupina: po dogovoru
www.bazovica.hr/mladinci
Druženje s člani: četrtek, 18.00–20.00

Veleposlanništvo Republike Slovenije v RH
Alagovičeva 30, 10 000 Zagreb, RH
Veleposlanik: Vojko Volk
Konzularni oddelek, uradne ure:
ponedeljek od 9.00 do 12.00
sreda od 9.00 do 12.00 in od 14.00 do 16.00
petek od 9.00 do 12.00
tel.: + 385 1 63 11 014, + 385 1 63 11 015
faks: + 385 1 46 80 387
el. pošta: vzg@gov.si
spletna stran: <http://zagreb.veleposlanistvo.si>
Konzularni dan na Reki: 19. 12. 2013, 10.00–13.00

Državljanom RS je v nujnih primerih zagotovljen
kontakt z dežurnim diplomatom:
med tednom: od 16.30 ure konec tedna in med
prazniki: 24 ur
tel.: +385 98 462 666

Generalni konzulat RS, Split
Častni konzul Branko Roglič
tel./faks: +385 21 389 224
el. pošta:
generalni.konzulat.rep.slovenije@st.t-com.hr
uradne ure: ponedeljek–petek od 9.00 do 13.00

EGON: DOMOTOŽJE

Eva Ciglar nova tajnica KPD Bazovica

K delovanju KPD Bazovica se je pridružila nova mlada sila, 28-letna Mariborčanka Eva Ciglar. Na pedagoški fakulteti v Mariboru je končala univerzitetni študij razrednega pouka in opravila pedagoško prakso, sicer pa ima za seboj že vrsto delovnih izkušenj, od dela z otroki in sodelovanja v študentskem svetu Univerze v Mariboru, opravljanja poslov in podjetjih za trženje, tržno komuniciranje in javnomnenjske raziskave ter organizacijo projektov do povezovanja programov na javnih prireditvah in statiranja v Operi in baletu mariborskega gledališča. Odprto in izjemno komunikativno dekle, zagnano za delo z rojaki, je na Reko pripeljala ljubezen, v prihodnost pa gleda z velikim optimizmom, tudi zato, ker ji sedanje delo ponuja veliko možnosti za delo z otroki oz. na njenem izobrazbenem področju.

Novi tajnici želimo nadaljevanje zelo uspešnega začetka in čim več uresničenih zamisli.

Eva Ciglar, osebni arhiv

OBVESTILO

Fotografska skupina KPD Bazovica vabi nove člane k sodelovanju, izmenjavi izkušenj in druženju.

Tokratna vsebina obsega dejavnost društva in slovenskega manjšinskega sveta na mestni ravni od sredine maja do sredine avgusta, ki je kljub poletnim mesecem potekala skoraj ves čas, zlasti kar zadeva informacije o študiju v Sloveniji in pobude za učenje slovenščine. To bo, kot napovedujemo v obvestilu, v KPD Bazovica odslej zelo razvejeno in bo potekalo v več oblikah. Predstavljamo tudi novo tajnico društva Evo Ciglar, v rubriki Iz društva pa več dogodkov, ki so se zvrstili ob koncu sezone: osrednji je bil obisk ministra v odstopu, pristojnega za Slovence v zamejstvu in po svetu Gorazda Žmavca na Reki, odmeven je bil tudi konzularni dan in srečanje s konzulom Gregorjem Klemenčičem pred njegovim odhodom na nov položaj v Makedonijo, omeniti pa velja še vključitev KPD Bazovica kot prvega društva na Hrvaškem v knjižnično mrežo COBISS, sejo krovne organizacije, nastop dramske skupine na Lojzovem odru v Krvavi Peči, nastop pevskega zbora na letošnjem taboru v Šentvidu pri Stični, razstavi fotografske in likovne skupine, nastop folklorne skupine in seveda tudi v tem času pestro dejavnost planincev KPD Bazovica. Rubrika Iz svetov prinaša razveseljive podatke o številu zainteresiranih za učenje slovenščine v reških osnovnih šolah in napoved o uvedbi pouka v OŠ Belvedere, predsednik sveta na mestni ravni Boris Rejec pa napoveduje tudi učenje jezika na predšolski ravni. Rubrika DPS poroča o povezanosti pri pouku, obisku gledališč v Sloveniji in nastopih, rubrika Si-T pa o festivalu komorne glasbe Grobnik ter nekaterih dogodkih, povezanih z rojaki, spremlja pa tudi dejavnost Sveta za narodne manjšine RH v času, ko se na Hrvaškem skrb vzbujajoče znova in javno krepi negativen odnos do narodnih manjšin. Sodelavec Tomo Šajn piše o spremembah na političnem prizorišču v Sloveniji, rubrika Srečanja pa predstavlja dolgoletnega pevca mešanega pevskega zbora KPD Bazovica in tudi njegovega občasnega zborovodjo, Stanislava Požarja iz Rupe.

Tudi tokratna številka nima rubrike Literarni kotiček, zato k sodelovanju znova vabimo vse, ki ustvarjate s peresom, da obogatite prihodnjo številko, ki bo izšla predvidoma 1. decembra, ter vam želimo prijetno branje. ■ Uredništvo

Učenje slovenščine na Reki

Tajništvo KPD Bazovica sprejema prijave za obe obliki učenja slovenščine, dopolnilni pouk (DPS) in tečaj slovenščine. DPS poučuje učiteljica Dragica Motik, tečaj pa učiteljica Vida Srdoč. Informacije in prijave v uradnih urah tajništva KPD Bazovica: telefon 051/215-406, 324-320, 324-321, tajnica Eva Ciglar: 091/215-40-60, e-pošta: slovenskidom@bazovica.hr.

Kot kaže, pa bo na Reki – poleg društva in osnovne šole na Pečinah – slovenščino od jeseni slišati tudi v drugih šolah in vrtcih. Z mestnega oddelka za vzgojo in izobraževanje so namreč sporočili, da so zanimanje za učenje slovenščine izrazili učenci petih osnovnih šol in pouk se bo predvidoma začel na OŠ Belvedere v četrti Kozala, za učenje slovenščine pa je tudi v štirih reških vrtcih prijavljenih osem otrok. Informacije bodo objavljene tudi na spletni strani društva www.bazovica.hr. Informacija o učenju slovenščine v društvu je objavljena na strani 14.

Uvodnik

11. maj, Grobniške Alpe

PS KPD Bazovica in Obalno PD Koper

PS Bazovica z Obalnim PD iz Kopra sodeluje že vrsto let, saj je sodelovanje in druženje eden lepših motivov za odhod v hribe. V skupni organizaciji so planinci iz Kopra in Reke izvedli že vrsto akcij. Zadnja je bila v nedeljo, 11. maja, v reških Grobniških Alpah, prelepem hribovju v neposredni okolici Reke. V Podkilavcu na Grobniškem polju so se vsi skupaj razdelili v dve skupini. Obe sta imeli za cilj Fratar, s 1353 metrov drugi najvišji vrh na tem območju. Prva skupina je proti cilju krenila skozi Mudno dol, ozko in skalnato sotesko, v kateri je ponekod treba celo malo poplezati. Na najbolj kritičnih točkah so postavljena varovala, ki lajšajo prehode. Druga skupina se je odločila za Vzhodni greben, na začetku katerega je treba

Na Dniču.
Foto: Darko Mohar

malo gristi kolena, potem pa pot prinaša izredno lep razgled. Travniki, polni cvetja, pomladansko zelena barva in modro morje v daljavi so navdušili vse pohodnike. Žal se je med hojo z močnim jugom na vrhove privlekla gosta megla, tako da je končni vzpon na Fratar izgubil svoj smisel. Zato pa so planinci dosegli druga dva vrhova: Vidalj (1184 m) in Dnič (1190 m). Tako in tako pa je bilo najpomembnejše druženje, ki se je nadaljevalo v zelo lepem domu Hahličić in nato ob dvournem spustu v dolino. S prijatelji iz Kopra se bodo planinci Bazovice letos sestali še na srečanju obmejnih društev in proslavi 110 let SPD Trst v Dolini pri Trstu in Dnevu slovenskih planinskih doživetij v Bohinjski Bistrici, za jesen pa na Reki pripravljajo razstavo slikarja Marjana Miklavca iz Sežane, ki se je tudi udeležil pohoda na Hahličić. | Darko Mohar

15. maj, Slovenski dom KPD Bazovica

FRREIDEA

V društvu je bila na ogled likovna razstava društva železničarjev, ki je bilo ustanovljeno leta 1997 v Zagrebu, kjer ima svoj sedež. Člani tega društva prihajajo iz različnih hrvaških mest, Rečani, ki razstavljajo pri nas že od leta 2009, pa so prepoznavni pod imenom *Plavo svjetlo*. Delujejo pod umetniškim vodstvom Mirjane Kuharik. Letos so v naših prostorih odprli razstavo z naslovom *FREEIDEA*, dela zanjo pa so nastajala ob vodilu, da je svoboda osnovna pravica vsakega in edina možnost ljudskega obstoja.

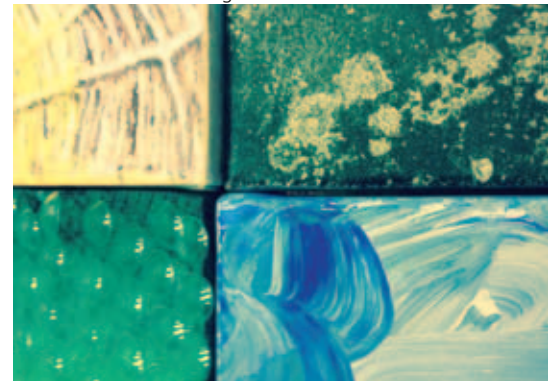
Glavni moto razstavljenih del se glasi: "Samo svobodni lahko ustvarjamo svoj mir, prijateljstvo, ljubezen, sočutje, kreativnost..."

Njihova svoboda likovnega izražanja se je seveda pokazala tudi na razstavi, kjer je bilo mogoče opaziti različnost tehnik, barv, idej itd.

Na sliki desno vam razkrivamo delček, ki trenutno krasi naše zidove. | Eva Ciglar

Z razstave. Foto: Eva Ciglar

17. maj, Slovenski dom KPD Bazovica

Veseli maj

Na prireditvi Veseli maj so sodelovale članice plesne skupine z novo koreografijo z naslovom *Beautiful life*, mlada glasbenica Tara Vidović na klavirju in gledališka skupina Viktor Car Emin z veseloigro *Gospodična s sončnikom* (Gospodična sa suncobranom) na besedilo nedokončane novele Antuna Gustava Matoša v režiji Siniše Posarića. Mladi igralci Damirka

Vuković, Matko Posarić in Tea Lović ter Eni Baus, ki je ob spremljavi Eugena Travalje na harmoniki zapel Balado o sončnici, so poskrbeli za res vesel in zanimiv konec sobotnega večera.

| Jasmina Dlačić

22. maj, Slovenski dom KPD Bazovica

Konzularni dan

Letošnji prvi konzularni dan je bil ob enem zadnje srečanje na Reki konzula Gregorja Klemenčiča, ki bo službovanje v Zagrebu jeseni zamenjal za novo delovno mesto v makedonski prestolnici, Skopju.

Tokrat so bile – poleg vprašanja državljanstva in šolanja v Sloveniji – aktualna tema tudi volitve za evropske poslance, za katere je več rojakov oddalo svoje glasovnice. Na Hrvaškem živi največ slovenskih državljanov s stalnim prebališčem v tujini, okrog 11.800 volilnih upravičencev. Glasovali so lahko po pošti, v Sloveniji ali na dan volitev 25. maja na veleposlaništvu v Zagrebu. Običajno nizka udeležba slovenske narodne manjšine na Hrvaškem je bila pričakovana tudi tokrat; njen odziv po navadi ne doseže niti odstotka. Veleposlaništvo v Zagrebu je skupno prejelo 81 glasovnic, med temi sta bili dve neveljavni. Glasovali so lahko vsi slovenski državljani, ki so vpisani v volilni imenik, ne glede na to, ali imajo več državljanstev. Nekateri rojaki so iz-

Gregor Klemenčič in Ivanka Filipan.
Foto: Marjana Mirković

razili nezadovoljstvo zaradi slabe obveščeniosti, ker nimajo možnosti spremljati oddaj slovenskega radia in televizije, z redki izjemami pa si niso delali skrbi glede oddaje dveh glasov za iste, evropske volitve, za slovenske in hrvaške evropske poslance. Italijanski konzulat na Reki je na primer na spletni strani v obvestilu za volitve izrecno opozoril, da je dvojno glasovanje kaznivo, konzul Gregor Klemenčič pa je poudaril, da glede dvojnega oziroma večkratnega glasovanja Državna volilna komisija RS ni izdala posebnega opozorila in da *"to tudi ne bo mogoče, dokler EU ne bo razpolagala z enotnim volilnim imenikom za vse državljane EU"*. To pa verjetno še dolgo ne bo mogoče, če sploh – zaradi notranjih zakonodaj in varstva podatkov posameznih držav. | Marjana Mirković

22. maj, Slovenski dom KPD Bazovica

Vključitev v sistem COBISS.SI

Knjižnica Slovenskega doma KPD Bazovica je prva knjižnica slovenskega društva na Hrvaškem, ki se je začela vključevati v sistem COBISS (Koopervativni online bibliografski sistem in servisi). Dela sta se lotili mlada knjižničarka Martina Grlica – kot prejšnja tajnica KPD Bazovica tudi pobudnica tega sodelovanja in danes zaposlena v opatijski mestni knjižnici – in Vesna Gašparič, ki kot strokovna sodelavka na mariborskem Inštitutu za informacijske znanosti (IZUM) skrbi za izobraževanje uporabnikov in pomoč v knjižnicah pri delu v sistemu COBISS.

Članstvo v sistemu COBISS je trajno, plačuje pa se letna članarina. KPD Bazovica je vanj vključeno na način promocije; vse gradivo, vneseno v sistem – gre za približno 1500 naslovov – bo mogoče najti v spletni aplikaciji COBISS/OPAC, na javnem spletnem katalogu.

V okviru slovenskega sistema COBISS so vključene še knjižnice na Dunaju, v Ce-

lovcu in Trstu ter Bariločah v Argentini. Pričakovati je, da bodo za pridružitve zainteresirane tudi druge slovenske knjižnice na Hrvaškem, zlasti v društvih z večjimi zbirkami – v Zagrebu, Splitu in Pulju – ter predvsem osrednja knjižnica za slovensko knjigo na Hrvaškem, oddelek Mestne knjižnice Ivana Gorana Kovačića v Karlovcu.

Kot je povedala Vesna Gašparič, se postopek začne s prijavo na IZUM, več: www.izum.si | Marjana Mirković

Vesna Gašparič in Martina Grlica.
Foto: Marjana Mirković

23. maj, Zveza slovenskih društev v RH, Zagreb

Letna skupščina

Letne skupščine krovne organizacije so se z izjemo društva iz Osijeka udeležila vsa društva, na dnevnem redu pa je bil pregled preteklega dela in načrtov za prihodnje.

V prvem delu se je seje udeležil tudi minister v odstopu, pristojen za Slovence v zamejstvu in po svetu, Gorazd Žmavc s sodelavci, navzoča pa je bila tudi direktorica ljubljanskega Inštituta za narodnostna vprašanja Sonja Novak Lukanovič, ki je po besedah navzočih (skupščina ni odprta za javnost oz. novinarje) spregovorila o nujnosti vzpostavitve raziskovalnih enot na Hr-

vaškem, predvsem na Reki. Beseda je med drugim tekla tudi o letnem srečanju vseh društev in vzpostavitvi sklada za sredstva, nujna za zagotovitev finančnega deleža pri prijavih na evropske projekte, podpredsednica KPD Bazovica Jasmina Dlačič pa je navzoče seznanila z vključevanjem knjižnične zbirke društva v sistem COBISS. | Marjana Mirković

25. maj, Slovenski dom KPD Bazovica

Igre brez meja

Uspešno je potekal tudi drugi, dolgo napovedovani dogodek, turnir z naslovom Igre brez meja.

K temu, da je bilo vse lažje, so poleg okusnih zalogajčkov in kakšnega kozarčka pripomogle tudi najrazličnejše igre.

Mladinci organizirali športno družabni dan. Arhiv društva.

Sonce je pripekalo, a Bazovičani se niso dali. To je bil dan za umik, dan, ko se čas ustavi in pozabimo na vse skrbi in težave. Tako kot vsako lepo doživetje pusti svojo sled, tako je tudi ta sončna nedelja zarisala nov, lep spomin v bogat in pisan mozaik dogodkov, ki stalno potekajo v Bazovici.

Zlati pokal, resda sicer v obliki steklenice vina, sta si za zmago v kartanju priigrala in domov odnesla Milena in Đilio Arbula, Milan Grlica je postal zmagovalec turnirja v pikadu, mladinci pa so se izkazali z večšo obrambo zmagovalnih položajev v namiznem tenisu in šahu.

Število udeležencev, 25, priča o tem, da je turnir naletel na dober odziv, pohvaliti pa moramo tudi Ivano, njeno pobudo ter dobro usklajeno in organizirano Mladinsko skupino, kar je celotnemu dogodku dodalo piko na i. | Ira Petris

31. maj, Hotel Fontana, Buzet

Zaključek DPS

DPS, ki v okviru pristojnega slovenskega ministrstva poteka v Pulju, Buzetu, Čabru in na Reki, je četrto leto pod vodstvom učiteljice Dragice Motik v šolskem letu 2013/14 obiskovalo skupno več kot 60 udeležencev. V več skupinah, od začetne in nadaljevalne do izpopolnjevalne ravni, so se združevale vse generacije, od prvošolcev do upokoјencev. Široko zasnovana dejavnost pouka poleg spoznavanja jezika in kulture vključuje tudi strokovne ekskurzije v Slovenijo in nastope, ob koncu šol-

Z nastopa vseh generacij v Buzetu. Foto: Marjana Mirković

skega leta so del dejavnosti predstavili tudi na skupni prireditvi v hotelu Fontana v Buzetu. Organizirana je bila v sodelovanju s tamkajšnjim SKD Lipa, povezovala jo je njegova članica Bojana Hajduk Črneha, nastopajoči pa so z igranjem in pesmijo predstavili tudi slovenske legende in zgodovinske osebnosti ter v prikaz vpletli slovensko ljudsko pesem in nastop najmlajših. Sodelovali so tudi udeleženi DPS v KPD Bazovica na Reki in SKD Gorski kotar v Čabru. Pristrčna prireditev se je po dobri uri končala s pesmijo nastopajočih in tudi občinstva, s čestitkami in šopki učiteljici ter priložnostnim druženjem. | Marjana Mirković

3. junij, Slovenski dom KPD Bazovica

Razstava v pozno pomlad

Člani fotografske skupine KPD Bazovica so se v klubskem prostoru predstavili z vrsto fotografij, izbranih po lastni presoji.

Sodelovali so tudi novi člani, večina imen pa je že znana z razstav planinske skupine. Tokrat smo razstavljali Jasmina Dlačič, Darko Mohar, Ira Petris, Dionis Jurič, Mirjana Brumnjak, Đilio Arbula, Tolja Hromin, Iztog Žorž, Anita Hromin

Fotografska skupina KPD Bazovica.
Foto: Milan Grlica

7. junij, Lojzov teater, Krvava Peč

Glej, kako lepo se začenja dan!

Veliko je bilo objavljenega v slovenskih glasilih, pa tudi v Sopotjih o gradnji odra na prostem, Lojzovega teatra v Krvavi Peči, rojstni vasi Alojza Usenika, dolgoletnega aktivnega člana KPD Bazovica. Pobudnik odra, vsestranski kulturnik in organizator kulturnih dogodkov Srečo Knafelc, je skupaj z vaščani počastil impresivno bogato dramsko dejavnost gledališčnika Alojza Usenika ter odru dal njegovo ime, tako kot tudi KUD-u v ustanavljanju – Lojzov teater.

Na slovesnost uradnega odprtja letnega odra je bil seveda spet povabljen naš Alojz. Da bi s svojim igralskim izražanjem obogatil kulturni program in se znova dokazal na odru, ki nosi njegovo ime, si je zaželel zaigrati odlomek iz komedije Glej, kako lepo se začenja dan! avtorja Zvonimira Bajsića. Soigralka pri tem je šarmantna partnerka Loredana Jurkovič, sama sem sodelovala kot šepetalka. Osebnost sem se zelo razveselila obiska te slikovite vasice in dejstva, da bom končno videla ta oder na prostem tudi v njegovem naravnem okolju.

Poti v Krvavo Peč se je poleg naše male dramske ekipe udeležil tudi Sandi, sin Alojza Usenika. Varno in hitro nas je pripeljal do cilja, rojstne vasi Alojza Usenika. Obiskali smo Alojzovo sestro Nado, ki nas je gostoljubno pričakala in pogostila z raznimi dobrotami. In, končno, odhod na letni oder! Nastal je v vrtači med terasastimi travniki, pod borovci in brezami. Pisana, dišeča pokrajina povsod okoli. Čudovito! Oblika manjšega amfiteatra, z večvrstnimi kamnitimi stopnicami, ki sprejmejo približno sto obiskovalcev in večji oder zaokrožajo v intimno celoto, nabito z energijo. V tako krasnem romantičnem okolju bo lepo zaigrati, recitirati,

zapeti, plesati. V kulturnem programu je nastopila tudi glasbena skupina Pot, z ljudskimi pesmimi narodov Evrope. Na predstavi se je poleg vaščanov zbralo veliko ljudi od drugod. Gledališče je bilo nabito polno. Večer je povezoval organizator prireditve, sovaščan Srečo Knafelc, zaslužen za nastanek odra. Spregovoril je o dveletnem prostovoljnem delu vaščanov, ki so mu srčno prisluhnili in skupaj so, s pomočjo podpore ljubiteljev kulture, uresničili letno gledališče v Krvavi Peči. Kar 850 ur, 73 delovnih dni in denarni vložek 2969 evrov so vklesani v Lojzov teater. In 40 udeležencev! Živahna bodo cela poletja.

Po izvedbi skupine Pot je nastopil Alojz Usenik z doživeto interpretacijo pesmi Zdomec, reškega rojaka Slavka Arbitra, na izrecno željo nekdanje učiteljice Silve Mencin. Ko se je namreč lani predstavil s pretresljivo deklamacijo pesmi, si jo je znova zaželela slišati. Bila je močno ganjena. Zvrstile so se spet pesmi etnoskupine Pot, zatem sta prišla na vrsto Loredana in Alojz z uprizoritvijo odlomka iz napovedane veseloigre. Od samega začetka je občinstvo pozorno spremljalo potek komedije in se iskreno zabavalo. Profesor Mirko in gospa Mariola oziroma Alojz Usenik in Loredana Jurkovič sta na temo absurdnega srečanja in spoznavanja dveh osamljenih ljudi v svoji izjemni interpretaciji izredno nasmejala in navdušila občinstvo. Lahkotno in šarmantno sta odlomek izpeljala do zanimivega konca. Zaslužila sta velik in dolg aplavz pod milim nebom. Za nadaljevanje prijetnega počutja smo ob koncu celotnega programa vsi navzoči zapeli narodno Nocoj je ena luštna noč.

Druženje obiskovalcev in nastopajočih se je nadaljevalo s čestitkami, spoznavanjem in pogovori. Alojz je bil posebno ponosen in srečen. Ob bogato obloženi mizi smo se vsi nastopajoči še dolgo v noč družili pri Sreču Knafelcu. Hvala, Srečo! Lepo se nam je bilo družiti z vami! | Zdenka Jelovčan

Dober obisk Lojzovega teatra.
Foto: Sandi Usenik

8. junij

110 let SPD Trst in srečanje obmejnih PD na Tržaškem

110 let nekega društva je častitljiva starost. In toliko let v Trstu deluje Slovensko planinsko društvo Trst, kljub dvema svetovnim vojnam in političnim zapletom med državama ter narodi, ki živijo na tem območju. S svojimi številnimi zelo aktivnimi sekcijami tržaški planinci vsa leta delujejo za ohranjanje slovenstva, povezovanje z matično domovino in povezovanje med narodi. Planinska skupina Bazovica s svojimi tržaškimi prijatelji sodeluje že od same ustanovitve pred dvanajstimi leti in skupaj so izpeljali kar nekaj pomembnih projektov.

Domačini so na proslavo povabili številna prijateljska društva iz

Slovenije, Italije, Avstrije in Hrvaške. Proslava je bila obenem organizirana kot redno letno srečanje obmejnih slovenskih planinskih društev, letos že 43.

Gostitelji so pripravili tri pohode, kolesarski pohod, alpinisti so si za nalogo dali preplezati 110 smeri v dolini Glinščice, pripravljen je bil kulturni program in še marsikaj drugega, poskrbljeno pa je bilo tudi za hrano in zabavo.

Člani planinske skupine Bazovice so se udeležili srečanja kar z majhnim avtobusom. Razen snidenja z dobrimi prijatelji iz številnih društev so okrepili tudi vezi z beneškimi in koroškimi planinci. Kot je v avtobusu dejal vodja skupine, so taka dogajanja namenjena srečanju starih prijateljev in spoznavanju novih ter snovanjem številnih projektov za prihodnost.

Darko Mohar

S srečanja v dolini Glinščice.

Foto: Darko Mohar

11. junij, Mestna hiša, Slovenski dom KPD Bazovica

Minister Gorazd Žmavc na Reki

Minister RS v odstopu, pristojen za Slovence v zamejstvu in po svetu, Gorazd Žmavc se je med obiskom na Reki srečal z reškim županom Vojkom Obersnelom in predstavniki slovenskih organizacij. Na pogovorih pri županu sta sogovornika med drugim ocenila, da je sodelovanje med državama kljub nekaterim odprtim vprašanjem dobro, predvsem na lokalni ravni, s slovensko manjšino in pri čezmejnih stikih z občino Ilirska Bistrica, po lanskem vstopu RH v EU pa je pričakovati okrepitev na področju gospodarstva in turizma. Gorazd Žmavc je omenil tudi spodbujanje večje izmenjave študentov in glede črpanja sredstev iz EU predlagal vzpostavitev območja s središči v Kopru, Trstu, Celovcu in na Reki. Slišati je bilo še zamisli o slovenskem kulturno-podjetniškem centru in konzulatu na Reki. Sprejema pri reškem županu so se udeležili tudi predsednika Slovenskega doma KPD Bazovica in Sveta slovenske narodne manjšine Mesta Reka, Zvonimir Stipetić in Boris Rejec ter predsednica društva EU korak Marijana Košuta-Bankovič.

Delegacija iz Slovenije.
Foto: Marjana Mirković

V nadaljevanju obiska se je Gorazd Žmavc v Slovenskem domu KPD Bazovica med drugimi srečal s predstavniki slovenskih organizacij – društev KPD Bazovica, KPD Snežnik in SKD Gorski kotar, slovenskih manjšinskih svetov na ravni mesta in županije ter društva EU korak – ter s predstavnicami slovenske narodne manjšine Mesta Opatija Niko Stock, učiteljico dopolnilnega pouka slovenščine in slovenske kulture na Reki, v Buzetu, Čabru in Pulju Dragico Motik, učiteljico slovenščine v KPD Bazovica, na OŠ Matulji in OŠ Pečine Vido Srdoč ter ravnateljico slednje, Ireno Margan, navzoča pa je bila tudi tajnica KPD Bazovica Eva Ciglar. Ob tej priložnosti so gostom predstavili tudi krajši kulturni program v izvedbi udeležencev dopolnilnega pouka slovenščine in slovenske kulture ter folklorne skupine društva.

V okviru obiska Gorazda Žmavca je potekal tudi sestanek s predstavniki gospodarskih organizacij, ki ga je organiziralo društvo EU korak.

Gorazda Žmavca so na obisku na Reki spremljali predstavniki Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Dejan Podgoršek, Rudi Merljak in Mateja Župan Brezovnik. Marjana Mirković

17. junij, Slovenski dom KPD Bazovica

Likovna skupina, razstava

Niste prišli na razstavo likovne skupine? Lahko vam je žal ... Naša likovna skupina se je vse šolsko leto ukvarjala z izdelavo različnih izdelkov, v katere smo vnašali vse svoje ideje, občutke in znanje. Žal smo le amaterji, tako da prav veliko znanja nismo imeli, k sreči pa nam je pri ustvarjanju pomagala naša vodja, Ira Petris, ki ima umetnost v mezincu. Najprej smo izdelovali risalne bloke s svojo lastno poslikavo, potem smo v pustnem navdihu barvali beneške maske in kmalu nato že delali voščilnice za veliko noč. Med drugim smo izrezovali prava slikarska platna in na koncu delali linorez. Moramo se posebno pohvaliti tudi z našimi majicami, ki smo jih poslikali s tehniko batik.

Med prelivanjem naših umetniških idej se nam je porodila misel o naši lastni razstavi. Nismo bili prepričani, ali imamo dovolj izdelkov, da jih predstavimo javnosti, a smo vendarle tvegali in razobesili svoje umetnine v prostorih Bazovice (kdor ne tvega, pač nikamor ne pride, kajne?).

Odprtje razstave je potekalo v sproščenem vzdušju. Vodja naše likovne skupine je izrazila nekoliko spodbudnih misli o li-

kovni skupini in razstavi, nato pa so se obiskovalci sprehodili okrog izdelkov. Namen razstave je bil predvsem reklama za našo likovno skupino, saj je naša velika želja, da se nam pridruži čim več novih članov. Veseli smo bili prav vsakega obiskovalca, ki se je odločil naši skupini posvetiti delček svojega časa in pogledati umetnine.

Namen tega članka ni, da vas karamo, ker niste prišli na našo razstavo, ampak da vas spodbudimo k priključitvi v našo likovno skupino. Prav gotovo boste z nami lahko izpolnili vse umetniške želje in navdih ter na koncu ponosno gledali svoje izdelke na naslednji razstavi. Verjetno vam bo tudi žal za kakšno svojo majico, ki jo boste popackali z akrilnimi barvami, vendar smo prepričani, da boste v naši družbi pozabili na vsakodnevne skrbi in se nasmejali. Našo likovno skupino namreč sestavljajo samo mladi ljudje, ki so mladi predvsem po duši. Predlagamo, da se čim prej pozanimате, katere termine bomo imeli prihodnje leto, in se nam pridružite! | Ingrid Rupnik

Skupina članic likovne skupine.
Foto: Marjana Mirković

19.–24. junij, SP KPD Bazovica

Najvišji vrhovi jadranskih otokov, Mljet

Planinska skupina Bazovica je skupaj s prijatelji iz slovenskih planinskih društev obiskala otok Mljet, osmi po površini med jadranskimi otoki. Veli grad je s 513 metrov nadmorske višine najvišji vrh otoka. Otok je dolg 39 kilometrov, v širino v povprečju meri tri kilometre. Od polotoka Pelješca ga ločuje Mljetski kanal, na zahodno stran pa je odprto morje vse do italijanske obale. Na otoku so štiri lokve – jezera sladke vode –, cela vrsta vrhov, višjih od 200 metrov, in kar nekaj lepih razglednih točk. Na južnem delu otoka so prelepe mivkaste plaže v zalivu Saplnara. Ves otok je gosto poraščen z gozdom, tako da je sprehajanje po njem zelo prijetno, saj je večji del vseh poti v debeli senci. Na otoku živi nekaj več kot 800 prebivalcev.

Severni del otoka je bil leta 1960 razglašen za nacionalni park, prvi na hrva-

škem delu Jadrana. Park obsega dve jezери, Veliko in Malo, ki sta pravzaprav kraški dolini, ki ju je potopilo morje. Medsebojno in z odprtim morjem sta povezani z ozkimi kanali, v katerih so izredno močni tokovi, ki nastanejo zaradi izmenjave vode med plimo in oseko.

Na otok sta se, kot pravijo legende, po brodolomih rešila Odisej, ki je tod preživel sedem let v objemu nimfe Kalipso, več sto let pozneje pa tudi sveti Pavel, ko je potoval iz Grčije proti Apeninskemu polotoku. Na sredi otoka je še danes podzemna jama, ki ji pravijo kar Odisejeva špilja, saj naj bi se v njej rešil Odisej.

Na otoku delujeta dve planinski društvi, PD Mljet v Govedarih in PD Planika v Babinem Polju. Zelo sta aktivni, saj je za planince označenih več kot 100 km planinskih poti, med drugimi tudi Mljetska planinska obhodnica (MPO), ki meri 43 km dolžine.

Planinci Bazovice so v petih dneh bivanja na otoku osvojili najvišji vrh otoka in še nekaj prelepih razglednih vrhov, prehodili večji del MPO, obiskali Odisejevo špiljo, se kopali na prelepih peskih Saplnare in doživeli še marsikaj lepega. Med drugim so poskusili rešiti morskó želvo, ki se je zapletla v parangal. No, njen boj za preživetje bo še naprej težek, saj je globoko v grlo pogoltnila trnek z vabo.

Na Velikem gradu
na Mljetu.
Foto: Darko Mohar

21.–22. junij, Šentvid pri Stični

Tabor pevskih zborov, 40. nastop MePZ KPD Bazovica

Leto 2014 bo z zlatimi črkami vpisano v spominsko knjigo delovanja MePZ KPD Bazovica, saj so praznovali svoj jubilejni, 40. nastop na odru šentviške šole, kjer vsako leto poteka nastop slovenskih zamejskih zborov. V programu z zbori iz Srbije (Beograd in Zrenjanin), BiH oz. Republike srbske (Banjaluka) Hrvaške (Zagreb in Split), Madžarske (Gornji Senik), Italije (Bazovica pri Trstu) in Avstrije (Bilčovs) se je naš zbor predstavil z izredno kakovostnimi izvedbami pesmi Triglav Jurija Flajšmana, Senjska beseda Josipa Kaplana in Nazaj v planinski raj Antona Nedveda. Občinstvo, ki je v celoti zapolnilo dvorano, je z dolgim aplavzom nagradilo pesmi bazoviškega zbora pod vodstvom dirigenta Zorana Badjuka. Po programu je sledil ognjemet in druženje vseh nastopajočih ob prigrizku in pijači v režiji domačinov.

Drugi dan, v nedeljo, 22. junija, je Šentvid pri Stični praznoval svoj jubilejni, 45. Tabor slovenskih pevskih zborov pod naslo-

Z letošnjega srečanja.
Foto: Boris Rejec

Pri organizaciji in dogajanju na Mljetu so veliko pomagali predsednik Planinske zveze Dubrovniško-neretvanske županije Marin Perković ter člana PD Naftaplin iz Zagreba, Višnja in Zdenko Đanić, dobra poznavalca otoka. Planinci Bazovice se vsem še enkrat zahvaljujemo za vložen trud in pomoč. Ob prihodu na Mljet so udeleženci obiskali mesto Ston in njegovo obzidje, ki je z dolžino, daljšo od 5 km, drugi največji fortifikacijski objekt na svetu za kitajskim zidom. Ob odhodu pa je sledil še obisk arheološkega muzeja Naronu v Vidu pri Metkoviću v dolini reke Neretve.

Izlet na Mljet je pravzaprav delček projekta obiskovanja najvišjih vrhov jadranskih otokov, ki ga planinska skupina izvaja že vrsto let. | Darko Mohar

vom Pod to goro zeleno. Veliko število zborov (23 MoPZ, 40 MePZ in 26 ŽePZ, ki skupaj štejejo okrog 1300 pevcev) je napolnilo igrišče OŠ Ferda Vesela v Šentvidu in z ubrano pesmijo počastilo visoko obletnico tradicionalne prireditve. Letošnji jubilaranti – Vasilij Mirk, Rado Simoniti, Jože Leskovar in Lojze Lebič – so bili po izboru organizatorja predstavljeni skozi pesmi, ki so jih izvedli zbori. Prireditve je spremljala slovenska nacionalna televizija, program pa so popestrili še otroci, godba na pihala in domači folkloristi. Zraven številnih jubilarantov si je poseben aplavz prislužil dolgoletni umetniški vodja in dirigent Tabora pevskih zborov v Šentvidu, Igor Švara, s svojo 40. obletnico dirigiranja in pedagoškega dela. Slavnostni govornik Tabora, Mitja Bervar, predsednik Državnega sveta Republike Slovenije, je vsem navzočim položil na srce vrednost ljubiteljske kulture, ki se je izkazala kot generator upanja, upora in samozavesti, ter posebej poudaril, da je ljubiteljstvo ključni mehanizem, ki učinkovito ohranja slovensko kulturo med zamejci in izseljenci ter predstavlja živo vez z domovino.

Tabor se je končal s tradicionalnimi venčki ljudskih narodnih pesmi ob spremljavi domače godbe. Na svidenje na naslednjem Taboru, ko bo naš MePz dobil tudi plaketo za svojih okroglih in visokoštevilnih 40 nastopov v Šentvidu. | Boris Rejec

24. junij

Vrt KPD Bazovica znova nagrajen

Vakciji Izbiramo najlepši vrt in balkon, ki jo že več let organizira krajevna skupnost (KS) Mlaka, je bil znova nagrajen lepo urejen vrt Slovenskega doma KPD Bazovica. Uvrstitev med pet najlepših je društvu prinesla kupon za

sadiko in spodbudo za prihodnje.

Na priložnostni slovesnosti v KS Mlaka so poleg razstave fotografij nagrajenih vrtov in balkonov odprli še razstavo slik Mire Pugel, dogodek pa je z nastopom svoje poezije obogatila Ljubica Kolarić Dumić. Več: www.novilist.hr | Marjana Mirković

27. junij, OŠ Križišće

Nastop folklorne skupine

Zveseljem smo se odzvali vabilu kulturnega društva iz Križišća za nastop na njihovi prireditvi, kajti mestece Križišće v bližini Kraljevice tradicionalno praznuje ob dnevu Presvetlega srca Jezusovega. Tudi cerkev v mestu je posvečena njemu.

V mestece, obkroženo s čudovito naravo, smo prišli v popoldanskih urah. Dišalo je po sivki in mirti, sonce pa je počasi zahajalo za hribom. Gostitelji so nas tako kakor druge folklorne skupine pristrčno pričakali. Na veselje prebivalcev in turistov je bil organiziran sprehod skozi mesto vseh udeležencev v narodnih nošah. Prireditev je potekala na prostem, na šolskem igrišču, posebej prilagojenim za ta namen. Program se je začel ob 19. uri. Nastopili so gostitelji z mladinskim orkestrom in plesno skupino, zatem pa je folklorna skupina KPD Bazovica ob spre-

mljavi harmonikarja Ivana Simića in basista Ivana Hareja zaplesala venček gorenjskih plesov v koreografiji Alenke Juretić. Naš nastop je bil zelo dobro sprejet, tako kot nastopi drugih folklornih skupin; to so bile Zvir iz Jelenja, Zora iz Opatije, Galižana iz Pulja in Punat z otoka Krka.

Pred tem smo ob 18. uri v cerkvi Presvetlega srca Jezusovega skupaj z domačini po želji prisostvovali maši. Bila je krasna pevska maša.

Na koncu je gostitelj vse udeležence povabil na odličen golaž z njoki, različne domače slaščice in pijačo. Tako se je končala naša sezona nastopov pred poletnim oddihom.

| Slavica Vuković Bačić

Uspešno v Križišču.
Foto: Nataša Grlica

4. julij, DZ RS, Ljubljana

Vseslovensko srečanje

V prostorih slovenskega parlamenta se je na tradicionalnem, tokrat že 14. srečanju rojakov iz zamejstva in sveta zbralo več kot sto predstavnikov slovenskih skupnosti. Namenjeno je bilo temi z naslovom Mladi kot ustvarjalci skupnega slovenskega kulturnega prostora?, o kateri so spregovorili številni udeleženci iz Slovenije in tujine.

Navzoče so nagovorili visoki predstavniki RS in poudarili pomen mladih za dejavnost slovenskih organizacij in ohranitev jezika in kulture. Optimizem v tem pogledu je ponudila tudi skupina mladih predstavnic slovenskih organizacij z Reke, dejavnost mladih v KPD Bazovica sta predstavili tajnica in podpredsednica

društva, Eva Ciglar in Jasmina Dlačić, srečanja pa sta se udeležili še članica mladinske skupine društva Ingrid Rupnik in predsednica društva EU korak Marijana Košuta-Banković.

| Marjana Mirković

Eva Ciglar in Jasmina Dlačić.
Foto: Marjana Mirković

18. junij, Slovenski dom KPD Bazovica

Svet SNM Mesta Reka

V dnevih, ko štejemo zadnje aktivnosti sekcij KPD Bazovica pred poletnimi počitnicami, so se člani Sveta slovenske narodne manjšine (SNM) Mesta Reka zbrali na svoji 14. seji. Predviden je bil zgolj obveščevalni namen srečanja, vendar se je razvila živahna razprava, potem ko so se člani seznanili z dobrimi rezultati ankete o zanimanju za učenje slovenskega jezika v šolah in vrtcih na Reki. Anketo je izvedel oddelek mestne uprave za vzgojo in izobraževanje, podatki pa kažejo, da se bo 42 učencem na OŠ Pečine, kjer že poteka pouk slovenščine po manjšinski zakonodaji, jeseni predvidoma pridružilo še več kot 30 novih učencev, če štejemo 32 prijav zainteresiranih v drugih osnovnih šolah. Anketa je pokazala tudi, da je poleg osnovnošolcev za učenje slovenščine prijavljenih tudi osem otrok v vrtcih. Največ prijavljenih (23) je iz OŠ Belvedere na Kozali, kjer je pouk v hrvaščini organiziran za nižje razrede, v italijanščini pa poteka v celoti. Anketa je tudi pokazala, da se veliko šol ni odzvalo, od skupno 22 so odgovore poslali le iz osmih šol. Ker nas zanima položaj tudi v drugih osnovnih šolah, bo to vprašanje tudi na dnevnem redu našega predvidenega srečanja z vodjo oddelka mestne uprave za vzgojo in izobraževanje Sando Sušan, kot verodostojna oseba z izkušnjami pri organizaciji pouka slovenščine pa bi bila navzoča tudi ravnateljica OŠ Pečine Irena Margan. Po neuradnih informacijah je verodostojnost ankete vprašljiva, saj naj bi bili za pouk slovenščine menda zainteresirani tudi učenci na drugih osnovnih šolah, a niso imeli možnosti prijave, ker njihova vodstva niso pokazala pripravljenosti za sodelovanje.

Na seji sveta so se člani med drugim seznanili s pogovorom z ravnateljico OŠ Belvedere Gemmo Frank Petrovič. Poleg Borisa Rejca se je sestanka udeležila tudi Vida Srdoč, učiteljica slovenskega jezika na OŠ Pečine, OŠ Matulji in v KPD Bazovica. V prijetnem pogovoru so se dogovorili, da bo šola sprožila uradni postopek prijave za uvedbo novega učnega predmeta in kurikula slovenskega jezika, predvidoma pripravljenega do začetka pouka jeseni.

Na seji je beseda tekla tudi o spominski plošči Josipu Gorupu na poslopju nekdanjega hotela Evropa v središču mesta, za katero se je več članov pritožilo, češ da jo je načela rja. Na dopis

svetov SNM na mestni in županijski ravni, ki sta ga v tej zvezi poslala na oddelek mestne uprave za komunalo, smo te dni prejeli odgovor. V njem je rečeno, da ne gre za rjo, temveč da je spominska plošča narejena iz jekla, ki je odporno na vremenske razmere in ga ni treba čistiti. Material je bil izbran po nasvetu reškega konservatorskega urada, pristojnega za PGŽ; ta je potrdil, da je to, kar nekateri štejejo za rjo, le zaščitni premaz, ki ploščo varuje pred korozijo (ob sprejemanju sklepa o postavitvi plošče v prejšnjem mandatu je takratna predsednica sveta Dušanka Gržeta posebej poudarila, da gre za odporen material, in očitno gre za pozabo v obeh svetih, čeprav je njuna sestava v več kot polovici ostala ista tudi v sedanjem mandatu, op. ur.).

V nadaljevanju seje so člani prejeli obvestilo o finančnem položaju sveta in razvoju pobude za odprtje Centra za raziskovanje narodnih manjšin, napovedanega na filozofski fakulteti na Reki. Predvidoma naj bi ga odprli ob koncu leta, novembra ali decembra.

Zadnja točka seje je bila prošnja KPD Bazovica za sofinanciranje projekta Bogaštvo različnosti prek tradicionalnih jedi, ki ga društvo organizira v sodelovanju z organizacijami drugih narodnih manjšin na Reki. Kot plod sodelovanja bo izdana knjiga, ki jo bodo slavnostno predstavili na 18. reški prireditvi Etnosmotra septembra letos. Člani sveta so soglasno sprejeli predlog o finančni podpori omejenega dogodka v znesku 1.500 kun.

■ Boris Rejec

Gemma Frank Petrovič,
Boris Rejec in Vida
Srdoč.

Foto: Boris Rejec

Desno: S seje.
Foto: Jasmina Dlačić

27. junij, Mesto Reka

Sestanek v oddelku reške mestne uprave za vzgojo in šolstvo

Pozitivni rezultati ankete o zanimanju za učenje slovenskega jezika v reških osnovnih šolah so nas spodbudili, da smo vodjo oddelka mestne uprave za vzgojo in izobraževanje Sando Sušanjan prosili za sestanek, na katerem bi se pogovorili o vseh ključnih vprašanjih, ki izhajajo iz izidov ankete. Naj ponovim, anketa je v osmih osnovnih šolah in petih vrtcih pokazala, da je kar 32 prijavljenih učencev s soglasjem staršev željnih znanja slovenščine. V primerjavi s preostaliimi osnovnimi šolami, kjer je bil odziv na anketo v povprečju le dva ali trije prijavljeni učenci, ponekod pa zanimanja sploh ni bilo, je OŠ Belvedere – na naše presenečenje in tudi presenečenje pristojnega mestnega oddelka mestne uprave – prijavila kar 23 zainteresiranih učencev. Sprožena je uradna pobuda in v prihodnjih mesecih je pričakovati predpisano dokumentacijo in dovoljenje ministrstva za znanost, izobraževanje in šport Republike Hrvaške za izvajanje pouka slovenskega jezika na tej šoli.

Sestanka z Borisom Rejcem v oddelku mestne uprave za vzgojo in izobraževanje 27. junija se je poleg vodje Sande Sušanjan udeležila tudi svetovalka za predšolsko vzgojo na tem oddelku, Tea Mičić. Učenje slovenščine kot zelo pomembno nalogo za slovensko skupnost na Reki je ob tej priložnosti s pogledom v preteklost na kratko povzel Boris Rejec.

Leta 1991, ob nastanku Slovenije in Hrvaške kot samostojnih držav, so narodi nekdanje skupne države v novih državah postali narodne manjšine. Zavedajoč se svojega novega statusa, so se tudi Slovenci na Reki lotili reorganizacije in reševanja težav, ki so nastale ob političnih spremembah. Med temi je bila tudi skrb za ohranitev jezika. KPD Bazovica neguje slovenščino predvsem z delovanjem dramske in recitatorske skupine ter pevskega zbora.

Učenje slovenščine v okviru društva se je v KPD Bazovica začelo v šolskem letu 1993/94 kot dopolnilni pouk slovenskega jezika in kulture pod vodstvom profesorice Marije Donadić. Pouk poteka s podporo in po programu v organizaciji pristojnega slovenskega ministrstva in v sodelovanju z Zavodom RS za šolstvo. Jeseni leta 2008 je pouk prevzela učite-

ljica, napotena iz Slovenije, najprej profesorica Mojca Podobnikar, zatem pa jeseni 2011 profesorica Dragica Motik, ki pouk uspešno vodi še danes. Številke so različne, vsako leto je prijavljenih okrog trideset ali več udeležencev, med letom pa pride do osipa. Poleg jezika učenje obsega še spoznavanje slovenske zgodovine, kulturne dediščine v najširšem pogledu, od leposlovja in filma do glasbe, ljudskih pesmi in tradicionalnih običajev in jedi. V okviru pouka so organizirane tudi strokovne ekskurzije po Sloveniji za poglobljanje znanja, pridobljenega pri pouku. Udeleženci pouka v zadnjih letih ob koncu šolskega leta pod vodstvom učiteljice prirejajo zaključno šolsko prireditev z recitacijami, razstavami ali dramskimi prizori. Posebej pomembno in pohvalno je, da učiteljica Dragica Motik, ki poučuje tudi v Pulju, Buzetu in Čabru, medsebojno povezuje vse te udeležence in slovenska društva v teh krajih.

Zaradi velikega zanimanja za učenje slovenščine predvsem med maturanti, ki si želijo izobraževanje nadaljevati na slovenskih univerzah, so v KPD Bazovica v šolskem letu 2013/2014 dodatno uvedli še tečaj slovenščine. Vodi ga Vida Srdoč. Na začetku je štel kar 24 udeležencev, a se je število med letom nekoliko znižalo in skupina je ob koncu štela 14 učencev, tečaj pa bo potekal tudi v novem šolskem letu.

Zanimanje za učenje slovenščine na Reki je veliko, tajništvo KPD Bazovica in druge slovenske organizacije vsa leta prejemajo vprašanja, povezana s tem. Zato sta oba slovenska manjšinska sveta, Mesta Reka in PGŽ, oddelek mestne uprave za vzgojo in šolstvo prosila, naj izvede anketo, ki bi v posameznih institucijah pokazala dejansko zanimanje za slovenščino. Zaradi rezultatov ankete smo se odločili, da predlagamo razpravo in sodelovanje z že vpeljanim poukom na Reki, ki poteka na OŠ Pečine. Za uvedbo slovenskega jezika v reške osnovne šole nasploh je namreč zelo zaslužna tudi ravnateljica OŠ Pečine, profesorica Irena Margan, ki je slovenščino začela poučevati leta 2006. Danes pouk vodi Vida Srdoč in lani je bilo vključenih 42 učencev. Obe napovedujeta pomoč novim učnim močem, ki bodo glede na izide ankete verjetno kmalu potrebne, in sicer pri organizaciji pouka, s posredovanjem izkušenj in z nasveti za organizacijo pouka tudi v drugih šolah. Za zdaj je OŠ Belvedere sprožila uradni postopek prijave in vse potrebno za uvedbo slovenščine kot novega učnega predmeta in pričakovati je, da bo soglasje pristojnega hrvaškega ministrstva prispelo do

Sanda Sušanjan in Boris Rejec.
Foto: Tea Mičić

začetka novega šolskega leta, ko bi šola razpisala tudi natečaj za učiteljico. Kurikul za pouk bo pripravila Vida Srdoč, poleg učenja jezika pa bo ta vključeval še poglavja iz kulture ter zgodovine in zemljepisa.

Predvideno je, da se bodo k pouku slovenskega jezika na OŠ Pečine pridružili učenci iz OŠ Vežica, OŠ Gornja Vežica in OŠ Trsat, pouk na OŠ Belvedere pa bodo lahko obiskovali tudi učenci, ki so se za pouk slovenščine prijavi na OŠ Nikole Tesle in OŠ Pehlin. Ker je večina – kar 20 od skupno 23 prijavljenih za učenje slovenščine na OŠ Belvedere – iz italijanskih razredov, bodo dobrodošli tudi učbeniki, ki so v uporabi v slovenskih šolah v Italiji ali v italijanskih šolah v Sloveniji, pričakovati pa je, da bo z gradivom priskočilo na pomoč tudi pristojno slovensko ministrstvo.

Ker omenjene ankete niso izvedle vse šole, smo Sando Sušanjski prosili, da še preostalih 15 šol znova pozove k izpolnjevanju ankete, s katero bi preverili zanimanje za učenje slovenščine, in obenem od šol tudi zahteva odgovor. To je tudi obljubila, Boris Rejec pa ji je ob koncu srečanja, po običajnem fotografiranju ob takšnih priložnostih, v imenu Sveta SNM Mesta Reka v zahvalo podaril monografijo Slovenske barve v hrvaški likovni umetnosti avtorice Polone Jurinić, in seveda izvod zadnje številke Sopotij, ki ji bodo približala dejavnost slovenskih organizacij v našem mestu. **■ Boris Rejec**

Radio Korzo, intervju

V dolgočasnem vročem avgustovskem popoldnevu prvega delovnega dne po dopustu se je oglasila Jana Bubnić, novinarka radia Korzo. Zanimale so jo informacije o preteklih dogodkih, in ko je brskala po portalu Mesta Reka, se je seznanila z dogajanjem pred počitnicami. Kot urednica oddaje Mostovi je prosila za intervju o junijskem obisku ministra RS v odstopu, pristojnega za Slovence v zamejstvu in po svetu, Gorazda Žmavca na Reki

ter o uvajanju pouka slovenskega jezika kot dodatnega predmeta v OŠ Belveder. Čeprav sta to spremljala tisk in televizija, je bilo temo zanimivo komentirati v živo. Bralce Sopotij vabim, da prisluhnejo oddaji Mostovi, ki bo 10. in 17. septembra ob 17.10 na programu radia Korzo na 98,4 FM. **■ Boris Rejec**

Dopolnilni pouk slovenščine in slovenske kulture v KPD Bazovica

Pouk slovenščine, odprt za vse generacije, organizira in financira pristojno slovensko ministrstvo, poučuje ga učiteljica, napotena iz Slovenije. Udeleženci se slovenščine učijo v majhnih skupinah, z različnimi interaktivnimi dejavnostmi, pri pouku razvijajo predvsem sporazumevalno zmožnost, spoznavajo pa tudi slovensko kulturo, etnološke, zgodovinske in geografske značilnosti Slovenije, otroške in slovenske ljudske pesmi in podobno.

Za udeležence organiziramo tudi druge dejavnosti ob pouku, s katerimi prispevamo k spoznavanju slovenske kulture in omo-

gočamo živi stik s slovenščino v vsakdanjih življenjskih situacijah (strokovne ekskurzije, obisk kulturnih prireditev v Sloveniji in povezovanje z drugimi podobnimi skupinami v Istri in Kvarnerju).

Pouk poteka v mešani starostni skupini ob ponedeljkih: **začetniki** od 16.00 do 17.30, **nadaljevalci** od 17.45 do 19.00, **izpopolnjevalci** od 19.15 do 20.45.

Tečaj slovenščine in slovenske kulture v KPD Bazovica

Zaradi velikega zanimanja za učenje slovenščine je KPD Bazovica tudi za novo šolsko leto pripravila tečaj slovenščine in slovenske kulture, tokrat v več oblikah:

- 1. Redni letni tečaj za začetnike** (september–maj): dve uri tedensko, ob sredah ob 17. uri, namenjen začetnikom brez predznanja ali z minimalnim znanjem jezika.
- 2. Redni letni nadaljevalni tečaj** (september–maj): dve uri tedensko, ob sredah ob 18.30, namenjen udeležencem enega od začetnih tečajev, ki si želijo izpopolniti svoje znanje slovenščine na govornem in pisnem področju.
- 3. Polletni začetniški tečaj** slovenščine (september–december; januar–maj): dve uri tedensko, ob sredah ob 20. uri, namenjen je tistim, ki se želijo naučiti slovensko zaradi zaposlitve ali študija v Sloveniji.
- 4. Intenzivni 24-urni začetniški tečaj** slovenščine (od 8.–18. septembra 2014): tri ure dnevno, od ponedeljka do četrтка. Namenjen je tistim, ki želijo študirati v Sloveniji in morajo opraviti izpit slovenščine kot pogoj za vpis oziroma nadaljevanje študija.

Soudeleženec ali soudeleženka se zahvali za sodelovanje

Kako smo veseli, če znamo pridobljene jezikovne spretnosti uporabiti v vsakdanjih okoliščinah. Tudi zahvala je ena izmed pomembnih potreb našega vsakdanjega življenja. Vedno se moramo komu za kaj zahvaliti, pa tudi veseli smo, če se nam kdo zahvali na način, ki izraža naš odnos do njega, sodelovanja pri delu, ali za prizadevanje, ki smo mu ga izkazali, da bi mu kje kdaj pomagali, in podobno.

V nadaljevanju je zahvala Barbare Jurčič, ki se je zahvalila sedmim soudeležencem in soudeleženkam in nas letos zapušča, ker se bo preselila v Ljubljano.

Dragica Motik, učiteljica DPS v Buzetu, Čabru, na Reki in v Pulju

Iskriva zahvala

Zdenka, rada bi se Vam zahvalila, ker ste nenehen vir navdih in občudovanja zaradi vseh svojih talentov: petja, risanja, pisanja in splošne ustvarjalnosti. Navdih ste mi in vzor.

Gloria, rada bi se Vam zahvalila, ker ste me velikokrat s svojim razmišljanjem in življenjskimi izkušnjami spodbudili, da še enkrat premislim o tem, kaj mislim, govorim, delam, da se še enkrat prepričam, da so razlogi za moje govorjenje, razmišljanje, dejanje pravi, da poskusim zadeve premisliti in pogledati tudi iz enega ali več drugih zornih kotov, ker ti vedno obstajajo in na to pogosto pozabimo.

Lili, rada bi se Vam zahvalila za Vašo ustvarjalnost, mir, stanovitnost, občutek varnosti in zaupanja, ki ga imam v Vaši bližini. Rada bi Vam tudi povedala, koliko

mi je pomenil prijateljski in odprt sprejem v vašo skupino, čeprav je moje znanje slovenščine daleč od vašega. Hvala tudi za darilca, ki mi veliko pomenijo in jih skrbno hranim.

Gordan, rada bi Ti povedala, da je bilo res zadovoljstvo sodelovati s Tabo pri pouku. Zelo delaven si, vedno iščeš in hočeš več in v taki skupnosti je lahko veliko narediti in dati več od sebe. Rada bi Ti povedala tudi to, da sem navdušena, koliko si napredoval v kratkem času v slovenščini, čeprav imaš malo časa in ogromno obveznosti zaradi študija. Občudujem Tvojo voljo in vztrajnost.

Gorana, rada bi Ti povedala, kako sem navdušena nad Tvojo ljubeznijo do planinarjenja in nad Tvojim znanjem o njem. Čudovito je tudi, koliko si napredovala v slovenščini v kratkem času. Zahvalila bi se Ti, ker si bila součenka, ki me je skupaj z Gordanom spodbujala, da dam več od sebe. Z vama je bilo tako enostavno delati in pravi užitek sodelovati.

Marina, čeprav se pozna le kratek čas, bi Ti rada povedala, kako me je navdušil Tvoj napredek v slovenščini in želja po sodelovanju na prireditvi v Buzetu. Hvala Ti za vse prizadevanje in tako nadaljnj poukom.

Nerina, rada bi se Vam zahvalila za vedno pozitivno in konstruktivno delovanje in za vso spodbudo, podporo in pomoč, posebej na začetku, ko je bila ta zame še najpomembnejša.

Barbara Jurčič

Doživljanje sklepne prireditve v Buzetu – utrinki

V Buzetu na prireditvi mi je bilo zelo lepo. Tam sem spoznala nove prijatelje in izvedela, kako je nastalo ime mesta Buzet. Veselim se še druge kulturne prireditve.

Antonella Ožbolt, 4. razred OŠ, Čabar

Vesela sem, da sem sodelovala na skupni prireditvi. Tako na prireditvi kot na vajah je bilo zelo zabavno. Tudi naučila sem se veliko in mi je zdaj lažje govoriti v slovenščini pred ljudmi. Všeč mi je, da smo se povezovali z drugimi obiskovalci dopolnilnega pouka slovenščine. Bolj zanimivo je, ko nastopa več ljudi in vsak predstavi nekaj novega in drugačnega.

Marina Pavlič, Reka, srednješolka

Najmlajši znova prijetno presenetili.
Foto: Marjana Mirković

31. maja 2014 je bila v Buzetu kulturna prireditev učencev iz Čabra, Pulja, Buzeta in z Reke. To je bila prireditev vseh, ki hodimo k dopolnilnemu pouku slovenščine. Jaz hodim k pouku že štiri leta. Od začetka me uči gospa Dragica Motik. Na prireditvi je bilo zanimivo. Vsi so bili zadovoljni, ker je bilo zanimivo za otroke, mladino in starše. Pelo se je, igralo, pripovedovalo... Izvedeli smo, kako je nastalo mesto Buzet in njegovo ime, spoznali legendo o Cerkniskem jezeru, legendo o Ajdovski deklici in kako sta se poročila sin in hčerka najuspešnejših baročnih slovenskih kiparjev Francesca Robbe in Luke Misleja. Na koncu smo imeli prigrizek. Nekateri izmed nas so imeli intervju z novinarjem Radia Ognjišče in Radia Slovenija.

Stella Ožbolt, Čabar, srednješolka

Kaj bi na koncu vsega povedala? Bili smo pridni, pogumni, veseli. Tako je bilo pred prireditvijo, na poti Buzet in po prireditvi. Ko smo prišli v nam določeno dvorano za nastop oz. prireditev, se nam je zdelo, da imamo premalo časa za skupne vaje, premalo prostora, premalo zraka. Vsega je manjkalo. Ko pa se je vse začelo, je vse potekalo, kakor da bi vsak dan nastopali in vadili skupaj. Po prireditvi je bilo lepo videti vse naše goste, starše, otroke, prijatelje in novinarje, kako so jim oči bleščijo in izražajo zadovoljstvo nad našim nastopom. Bili smo presrečni in srečni. Vedeli smo, da smo udeleženci dopolnilnega pouka slovenščine z Reke skupaj z našo učiteljico in z odigrano legendo o Ajdovski deklici in zlatorogu izvedli nastop, ki se ga bomo dolgo spominjali. Navdušili smo tudi gosta iz Slovenije, Rudija Merljaka z Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki nam je iskreno čestital in rekel, da tako lepe, vsebinsko bogate in kakovostno izpeljane prireditve še ni videl!

Lili Čargonja, Reka

Naj bo konec šolskega leta drugačen, zanimiv, poučen

Učence iz vseh krajev, v katerih poučujem, sem povabila, da bi šolsko leto sklenili z ogledom operne predstave v Ljubljani. Učenci iz Čabra in njihovi starši so bili nad predlogom navdušeni in tako smo si 13. junija 2014 ogledali slovensko opero Gorenjski slavček.

Dragica Motik, učiteljica DPSv Pulju, Buzetu, Čabru in na Reki

Doživela sem operno predstavo Gorenjski slavček

V Operi v Ljubljani mi je bilo všeč, ker je bila opera smešna. Igralci so bili zanimivi in so lepo peli in igrali.

Antonella Ožbolt, 4. razred, Čabar

Z dopolnilnim poukom slovenščine smo šli v ljubljansko Opero. Gledali smo opero Antona Foersterja Gorenjski slavček. To je komična opera v treh dejanjih. Gledališče mi je bilo všeč, ker je majhno. Seveda mi je bila tudi operna predstava všeč. To je slovenska opera, je dinamična in komična.

Stella Ožbolt, srednješolka, Čabar

Dve leti sem bila učenka dopolnilnega pouka slovenščine v Čabru. S skupino sem še vedno v stiku in učiteljica Dragica Motik me je 13. junija letos povabila, da se pridružim sedanjim učencem in grem skupaj z njimi na ogled opere Gorenjski slavček. Poleg učencev so iz Čabra prišli tudi starši učencev, babice, dedki, skratka vsi, ki so si želeli ogledati to predstavo v Ljubljani.

Vsebina je bila zanimiva in imela je nepričakovan, a srečen konec. Zgodba govori o paru, Minki in Franju, ki je bil zaljubljen. Nato je Franjo odšel v tujino služiti denar, Minka pa je ostala sama doma z materjo. Bila je znana kot najboljša pevka v celem kraju. Ko se je Franjo vrnil domov, je v mesto prišel gospod iz Francije, in ko je slišal, kako lepo Minka poje, jo je hotel odpeljati s seboj v mesto, da bi si izšolala glas. Ko je fant to slišal, ga je zaskrbelo, ker ni hotel, da bi Minka odšla. Tudi ona ni hotela zapustiti svojega mesta, mater in njega...

Veselo in zabavno je bilo gledati ter poslušati njihovo igranje in petje. Nekatero pesmi se lahko sliši tudi danes na kakšnih porokah. Aplavz na koncu operne predstave je bil zelo glasen in je pomenil, da je bila predstava vsem všeč. Vesela, zanimiva, domiselno uprizorjena in komična opera se je tako končala. Vsem, tako mladim kot starim, se je zdela čudovita. Lahko rečem, da se bom še kdaj udeležila takšne predstave. Najlepše se zahvaljujem tudi učiteljici, ki nas je pripeljala na ogled.

Marina Poje, Čabar, študentka

Jan Kocet in Antonella Ožbolt: Moj najljepši prizor iz opere Gorenjski slavček

21. maj

Novi reški spominek

Članica KPD Bazovica in vodja likovne skupine, diplomirana oblikovalka Ira Petris, in reški zdravnik Nikola Lazič, sicer dober poznavalec krajevne zgodovine, sta oblikovala komplet igralnih kart za briškolo in trešeto, ki je prejel oznako izvirni reški spominek. Na kartah so upodobljene znamenite osebnosti reške zgodovine, od cesarja Franca Jožefa, Ljudevita Andrije Adamića in Ivana Luppisa do Karoline Reške, Marije Terezije, Ivana pl. Zajca in Janka Polić Kamova. Karte vsebujejo tudi kodo, s katero so na pametnih telefonih na spletnih straneh na vpogled zgodovinski podatki o upodobljenih osebah. Karte so na prodaj tudi v informacijskem središču reške Turistične skupnosti na Korzu, cena je 70,00 kun.

Čestitke!

Karte s podobami znanih reških osebnosti.
Foto: Ira Petris

27. maj, SAZU, Prešernova dvorana, Ljubljana

Nagradni natečaj na temo Slovencev v zamejstvu in po svetu

Ministar z nagrajenci.
Foto: www.uszs.gov.si

Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu je s slovesno podelitvijo priznanj sklenil že dvanajsti nagradni natečaj za diplomska, magistrska in doktorska dela na temo Slovencev vzamejstvu in izseljenstvu.

Med deli s področja zamejstva je strokovna komisija najbolje ocenila doktorat z naslovom Upravljanje etnojezikovne raznolikosti; primer dežele Furlanije - Julijske krajine, avtorice Zaire Vidali iz Doline pri Trstu, pridobljen na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani. Drugo nagrado je prejel Gaetano Dato iz Opčin pri Trstu za doktorat Uporaba spomina

– primer Trsta, kulturna in ideološka meja v srcu Evrope, 1945–1965, dosežen na Oddelku za zgodovino humanističnih študij Univerze v Trstu, tretjo nagrado pa si delita Ines Beguš iz Ajdovščine za doktorat, pridobljen na koprski Fakulteti za humanistične študije, z naslovom Avtonomija in ekonomija Nadiških dolin v Beneški republiki, ter Gleb Verč iz Trsta za diplomu z naslovom Otroška poezija v Italiji in v Sloveniji: zvrsti, zgodovina in problemi prevajanja, ki jo je zagovarjal na tržaški univerzi. Za dela s področja izseljenstva je prvo nagrado prejela Maruša Verbič Koprivšek za doktorat z naslovom Razvoj slovenske skupnosti v Denverju, Kolorado, ki ga je zagovarjala na Oddelku za anglistiko in amerikanistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, drugo pa Lidija Podlesnik Tomášiková, za magisterij Življenje in delo Jožeta Osane (1919–1996), dosežen na Oddelku za muzikologijo Filozofske fakultete UL, tretja nagrada pa ni bila podeljena. Več: <http://www.uszs.gov.si>.

11. junij, KPD Slovenski dom, Zagreb

Slovenci v hrvaškem športu

Ob dnevu državnosti Republike Slovenije in Republike Hrvaške je bila v Slovenskem domu v Zagrebu slavnostno predstavljena knjiga *Slovenci v hrvaškem športu* avtorja Eduarda Hemarja. O knjigi, ki je del trilogije o zaslužnih Slovencih in posameznikih slovenskega rodu na Hrvaškem, ki so prispevali k različnim družbenim dejavnostim, so govorili avtor Eduard Hemar, urednica in redaktorica Smiljana Jelčić Ivanošić ter predsednik Slovenskega doma in zagrebškega manjšinskega sveta Darko Šonc.

Poleg številnih nekdanjih športnikov, katerih izčrpne biografije so v knjigi, so bili na predstavitvi tudi olimpijci in ambasador RS za šport Miroslav Cerar, predsednica Komisije za zamejski šport pri Olimpijskem komiteju Slovenije – Združenju špor-

tnih zvez Sonja Poljšak, slovenski veleposlanik na Hrvaškem Volko Volk in odposlanica predsednika Hrvaškega olimpijskega komiteja Radica Jurkin.

Na spletni strani Sveta slovenske narodne manjšine Mesta Zagreb www.slovenci-zagreb.hr je objavljena tudi celotna vsebina obsežne publikacije, ki je naletela na odmeven odziv. Pričakovati je, da bo predstavljena tudi na Reki, med več kot sto biografijami omenja tudi vrsto reških športnikov in posebej tudi KPD Bazovica, ki je zapisana v zgodovino balinarskega športa na Hrvaškem.

Vrhunski športniki in Miro Cerar (prvi z desne).
Foto: Marjana Mirković

12. junij, Državni arhiv Reka

Dan slovenskih arhivov

V Državnem arhivu na Reki (DAR), kjer hranijo veliko gradiva, ki zadeva slovenske kraje in zgodovino, in že dolgo uspešno sodelujejo s sorodnimi ustanovami v Sloveniji, so v okviru Mednarodnega arhivskega dne, letos posvečenega obletnici prve svetovne vojne, 9. junija odprli razstavo *Mejna grofija Istra v prvi svetovni vojni*, 12. junija pa so predstavili Arhiv Slovenije.

Razstava *Mejna grofija Istra v prvi svetovni vojni* z dokumenti, fotografijami in predmeti v devetih sklopih govori o različnih vidikih življenja v času vojne na tem območju. Na ozemlju današnje Hrvaške, ki je do konca vojne pripadala avstro-ogrski monarhiji, je bila vojnim do-

Dr. Jedert Vodopivec
Tomažič.
Foto: Marjana Mirković

Desno:
Prof. Janez Šumrada,
prof. Milan Orožen
Adamič in Primož
Gašperič.
Foto: Marjana Mirković

gajanjem bliže Istra, z osrednjo vojaško lukjo v Pulju in Soško fronto, odprto leta 1915. Hrvaško zgodovinske se s sodelovanjem prebivalstva v operacijah v vojni – v njej je bilo udeleženih 28 držav na treh celinah, na bojiščih pa je umrlo deset milijonov vojakov – ni kaj dosti ukvarjalo, ni niti seznama žrtev, ki so jih v Jugoslaviji in Italiji šteli kot izgubo sovražnikove vojske, še manj zanimanja pa je bilo – kljub obilici gradiva – za raziskovanje družbenega in gospodarskega življenja v času vojne.

To velja tudi za Mejno grofijo Istra, upravno enoto, ki je poleg današnje Istrske županije obsegala tudi Primorsko-goransko županijo zahodno od Reke in otok Krk ter Cresko-lošinjski arhipelag.

12. junija pa se je predstavil Arhiv RS: prof. Janez Šumrada, prof. Milan Orožen Adamič in Primož Gašperič so predstavili Zemljevid Ilirskih provinc Gaetana Palme iz leta 1812, ki sta ga založila ZRC SAZU in Arhiv RS, prof. Jedert Vodopivec Tomažič pa je spregovorila o dosežku Centra za konserviranje in restavriranje pri Arhivu RS, projektu dveletnega restavratorsko-konservatorskega dela z Dalmatinovo Biblijo iz leta 1584. Sledila je tudi projekcija filma RTV Slovenija na to temo, Biblija oživljena, režiserja in scenarista Jadrana Sterleta. | Marjana Mirković

13. junij, Dom na Vidmu, Ilirska Bistrica

Rafael Samec, Prijetni nemiri

Na povabilo Rafaela Samca, znanega slikarja, oblikovalca, kiparja in fotografa iz Ljubljane, smo se Alojz Usenik, Gaby Kuss, Mojca Knez, soprog Miloš in jaz, dolgoletni člani KPD Bazovica, z veseljem odpravili na odprtje likovne razstave v lepi galeriji Doma na Vidmu v Ilirski Bistrici. Umetnine Rafaela Samca smo že spoznali v januarju 2013 na razstavi v našem društvu v obliki barvno bogatih eksponatov, skulptur v parafinu ter slik v kombinaciji z zemljo in akrilom.

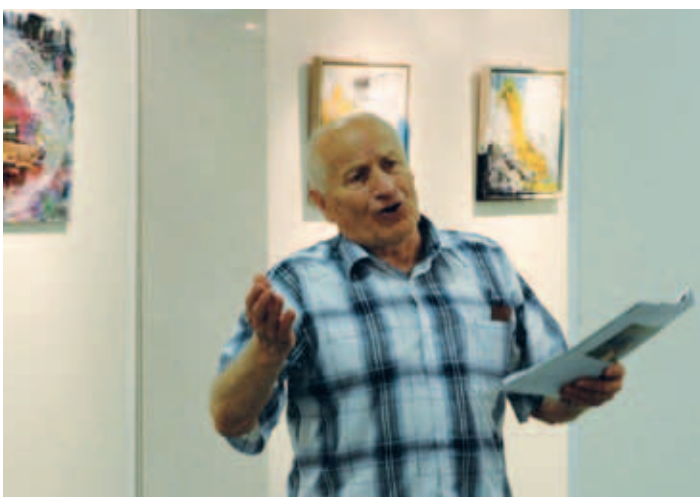
Večer v galeriji je privabil kar številne obiskovalce. Že takoj ob vstopu v prostor so nas privabile in očarale večje slike razkošnih živahnih barv, v manjšem, urejenem prostoru v centru galerije pa postavitev nesčetih miniaturnih barvno čudovitih slik.

O slikarjevem umetniškem izražanju je spregovorila Anamarija Stibilj Šajn, umetnostna zgodovinarica in likovna kritičarka. Prefinjen občutek za razmerja, za lepo, skladno in harmonično, je bil popoln na umetnikovi ustvarjalni poti. "Z eksplozijo barv, potez in dodatkov, ki premorejo obliko, strukturo in barvo, izpelje številne raznolike kompozicijske rešitve, polne dinamičnega dogajanja, ki se zaključuje v dinamično celoto. Tako njegova dela postajajo likovno-estetsko dovršene kreacije," meni Anamarija Stibilj Šajn. Tudi avtor je nagovoril obiskovalce in na kratko spregovoril o svoji umetniški poti, razstavah, ki so vedno imele svojo zgodbo ter nagovarjale človeka k razmišljanju o samem sebi.

Sledil je krajši kulturni program, ki ga je na lastno pobudo (in moje prijetno pre-

senečenje) nepričakovano izjemno navdihneno obogatil naš Alojz Usenik. Interpretiral je pesem Zdomec rojaka Slavka Arbitra in monolog iz Cankarjevega Hlapca Jerneja in njegove pravice. Iskreno, do solza, je ganil marsikaterega obiskovalca med občinstvom. Ob prijetnem poznejšem druženju so tudi njemu mnogi navdušeni čestitali za doživeto interpretacijo. Z avtorjem razstave pa smo se pogovarjali o možnem nadaljevanju sodelovanja v kulturnem programu v prihodnje. Napovedal nam je tudi odprtje razstave slik z naslovom Prijetni nemiri 2 na ministrstvu za obrambo RS v Ljubljani.

S prelepimi vtisi smo se vrnili domov. | Zdenka Jelovčan

Alojz Usenik znova obogatil program.
Foto: Zdenka Jelovčan

Odbor manjšinske koordinacije SLOMAK, ki povezuje krovne slovenske organizacije iz Italije, Avstrije, Madžarske in Hrvaške, je po sestanku v Ljubljani objavil tiskovno sporočilo, v katerem med drugim napoveduje, da bo pripravil poseben dokument z vsemi potrebami, željami in zahtevami manjšin, ki ga bo potem predstavil na novo izvoljeni slovenski vladi. Menijo namreč, da v Sloveniji "ni zadostnega strokovnega pristopa, kljub temu da obstajajo razni organizmi od Sveta Vlade RS za Slovence v zamejstvu, Komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu DZ RS, Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu do Inštituta za narodnostna vprašanja".

Pripravili bodo tudi poseben dokument o problematiki jezika, ki je poglavitna skrb manjšinskih skupnosti.

Andrei Usenik bronasta medalja

Na mednarodni olimpijadi v kemiji (International Chemistry Olympiad, IChO), največjem svetovnem tekmovanju v tem predmetu, ki je potekalo v Hanoju v Vietnamu, je hrvaška ekipa osvojila kar tri bronaste medalje. Eno izmed njih je dosegla reška maturantka Andrea Usenik, vnukinja legendarnega gledališčnika in člana KPD Bazovica, Alojza Usenika.

Andrea Usenik, bodoča brucka na študiju kemije na zagrebški univerzi, je letos med drugim prejela tudi priznanje kot dijakinja generacije v svoji šoli (Naravoslovna in grafična šola).

Čestitke! | Marjana Mirković

Svet za narodne manjšine (SNM) RH

Mag. Branko Sočanac
in dr. Aleksandar
Tolnauer.
Foto: www.nacionalne-
manjine.info

Svet za narodne manjšine (SNM) RH in Urad vlade RH za človekove pravice in pravice narodnih manjšin sta 30. maja v Opatiji organizirala seminar z naslovom Mediji in narodne manjšine, posvečen problematiki neuresničevanja manjšinskih pravic na medijskem področju. Predsednik Sveta za narodne manjšine RH Aleksandar Tolnauer je med drugim opozoril na aktualno nesprejemljivo naraščanje skrajnega nacionalizma, ki v slabem ekonomskem položaju družbe ogroža tudi zagotovljene manjšinske pravice.

SNM je 3. julija na spletni strani obvestil manjšinska društva in ustanove o možnostih financiranja prek novega Fonda za organizacijo civilne družbe v RH, ki deluje v okviru fondov Evropskega gospodarskega prostora (EGP) in Kraljevine Norveške. Informacije so na spletni strani <http://zaklada.civilnodrustvo.hr/>.

Kraljevina Norveška, Kneževina Liechtenstein in Islandija od leta 1994 financirajo projekte v državah članicah EGP, da bi se zmanjšale socialne in ekonomske razlike znotraj skupnosti in

okrepilo dvostransko sodelovanje med članicami. Za uresničevanje dejavnosti fonda je na Hrvaškem pristojna Državna fundacija za razvoj civilne družbe, za financiranje projektov organizacij civilne družbe pa je zagotovljen znesek v višini 1,3 milijona evrov. V tem okviru bodo podpore med drugim deležni projekti s področja človekovih pravic in dejavnosti mladih ter demokratizacije in razvoja civilne družbe.

V prizadevanju za uresničevanje manjšinskih pravic, povezanem s pravico do dostopa do javnih medijev, so se predstavniki SNM 9. julija sešli z vodstvom Hrvaške radiotelevizije (HRT). Med drugim so se dogovorili, da bo SNM sodeloval pri pripravi programske sheme za prihodnje leto v delu programa, ki zadeva informiranje pripadnikov narodnih manjšin, in to v okviru deleža v celotnem programu in tudi izobraževanja novinarjev, ki pokrivajo to problematiko in program v manjšinskih jezikih. Kot je znano, HRT kljub večletnim opozorilom (še) ne izpolnjuje zakonsko določene zastopanosti manjšin v programih javnega radia in televizije ter drugih manjšinskih pravic.

Več: www.nacionalne-manjine.info

| Marjana Mirković

6.–13. julij, Kaštel Grobnik, Čavle

Festival komorne glasbe Grobnik 2014

Tudi letos je potekal Festival komorne glasbe Grobnik, posvečen komorni glasbi, ki v 21. stoletju stremi k novim vsebinam in oblikam ter ustvarja mostove med tradicionalnim in sodobnim obzorjem. Organizator prireditve je društvo Contemporanea, stalnica koncertov je tudi komorna skupina Ensemble Contemporanea 21.

Frankopanska graščina je glasbenike gostila 6. in 13. julija, Festival Grobnik pa je od 7. do 12. julija organiziral tudi mednarodno poletno šolo. Na prvem festivalskem večeru z naslovom **4 Cellos in čakavska beseda** je nastopila komorna skupina mladih violončelistov z ljubljanske glasbene akademije, ki skupaj ustvarjajo v skupini **4 CellosNOVA Filharmo-**

nije, večer pa je obogatila poezija domačih pesnikov, literatov in glasbenikov. Drugi koncertni večer z naslovom **Bossa nova & 6 Clarinets** je potekal v grajski dvorani, predstavil pa je glasbenici Dino in Melito, ki delujeta v sestavi komornega dua **Dina e Mel, ter Slovenski sekstet klarinetov**, ki ga sestavljajo glasbeniki, delujoči na vodilnih mestih v orkestrih in glasbenih institucijah v Sloveniji. Več: www.zdravkoplese.com

Zdravko Pleše (levo) in Slovenski sekstet klarinetov.
Foto: Marjana Mirković

12. avgust, Ustavno sodišče RH

Referenduma o cirilici ne bo

Po nemirih v Vukovarju zaradi postavljanja tabel z napisi v cirilici in zbranih več kot pol milijona podpisov za referendum o spremembi ustavnega zakona o pravicah narodnih manjšin (kar zadeva pravico manjšine do uporabe pisave in jezika), je hrvaško ustavno sodišče 12. avgusta ocenilo, da referendumsko vprašanje o cirilici ni skladno z ustavo. Obenem je vukovarskemu mestnemu svetu naložilo, da v letu dni reši

vprašanje dvojezičnih napisov, hrvaška vlada pa mora v letu dni v parlamentarno proceduro poslati spremembe in dopolnitve zakona o uradni uporabi jezika in pisave narodnih manjšin, da bi tako uredili ustrezen pravni mehanizem, če predstavniška telesa lokalne samouprave ne izpolnjujejo obveznosti tega zakona ali ovirajo njegovo uresničevanje.

Pobudniki referenduma so predlagali, da bi manjšine za uveljavitev svojih pravic, kot so dvojezični napisi na javnih površinah in ustanovah, po novem potrebovale absolutno večino, in ne več le podpore tretjine prebivalcev.

■ Marjana Mirković

Avtorica fotografije:
Ira Petris

Politične karte so se premešale

To, kar se je na izrednih parlamentarnih volitvah na začetku julija zgodilo v Sloveniji, se pri vas na Hrvaškem, kjer sta si tradicionalno v laseh HDZ in SDP, verjetno še ne bo zgodilo. Kot vidimo mi iz Slovenije, se bo pri vas na prihodnjih parlamentarnih volitvah politična tehtnica skoraj zanesljivo prevesila na desno, toda to ne pomeni, da bo leva SDP kar poniknila s političnega prizorišča, kot se je pri nas zgodilo s stranko Pozitivna Slovenija (PS) Zorana Jankovića, zmagovalko volitev leta 2011.

Prav ta Janković, ki je z vztrajanjem na čelu stranke na izrednem kongresu zrušil vlado, ki jo je vodila njegova stranka v osebi premierke Alenke Bratušek (ustanovila je svojo stranko), je na julijskih volitvah doživel pravi debakel. Stranki PS namreč ni uspelo prestopiti niti štiriodstotnega praga za vstop v Državni zbor (leta 2011 je dosegla 30-odstoten uspeh) in ostala na obrobju slovenskega političnega prizorišča.

Tomo Šajn.
Foto: Dragica Jakšetič

Drugi hud poraz, čeprav ne debakel kot PS, pa je doživela Slovenska demokratska stranka (SDS) večnega liderja Janeza Janše, ki je namesto običajnih 30 odstotkov glasov na parlamentarnih volitvah pobrala le 20 odstotkov. Janševi zvesti privrženci, ki imajo veliko podporo v Rimskokatoliški cerkvi in njenih glasilih, pripisujejo slab izid dejstvu, da so sodne oblasti s pravnomočno obsodbo nekaj dni pred volitvami obsodile Janšo, tako da je moral na prestajanje dvoletne kazni. Prislужil si jo je na procesu, imenovanem Patria, na katerem je bil spoznan za krivega prejemanja podkupnine.

Obsodba in vse, kar se je dogajalo v zvezi z njo, je na noge dvignilo slovensko desnico in predvsem najgorečnejše Janševe privržence, ki so dnevno v nekaj tisočih protestirali pred ljubljansko sodno palačo in ki še zdaj zatrjujejo, da je bila sodba krivična in da je Janša edini politični zapornik v državah EU. Pa ne le njegovi privrženci, temveč tudi del pravne stroke zatrjuje, da mu krivda sploh ni bila dokazana. Med temi pravniki je tudi nekdanji ustavni sodnik Matevž Krivic, borec za pravice izbrisanih, za katerega nikakor ne bi mogli trditi, da je kakršen koli simpatizer desnice.

Medtem ko so se kuhale sodne zadeve v zvezi s Patrio, so bile izvedene izredne državnozbornske volitve s sicer skromnejšo volilno udeležbo, za kar naj bi bil vzrok v dejstvu, da je bilo veliko Slovencev tedaj na (hrvaškem) morju. A volitve so bile in na njih je kandidiral in bil izvoljen tudi Janez Janša. Na ustanovno sejo Državnega zbora je prišel iz največjega slovenskega zopora kar sam s svojim avtom in se po seji vrnil za rešetke. V tem trenutku, ko pišem to kolumno, ni povsem jasno, ali mu bo ustrezna parlamentarna komisija potrdila poslanski mandat. Pa tudi še ni jasno, ali bo vrhovno sodišče razveljavilo sicer pravnomočno obtožbo.

V senci teh dogajanj so volitve povsem premešale karte na slovenskem političnem prizorišču. Na politični vrh so se namreč povzpele stranke in posamezniki, ki jih še spomladi ni bilo in ki so se kot feniksi iz slovenskega političnega pepela povzpeli na čelo parlamenta in s tem pogojno na čelo vlade. Ko bo ta kolumna pred vami, spoštovani bralci, bo že zanesljivo jasno, da je novi mandatar dr. pravnih znanosti Miro Cerar, sicer sin znamenitega telovadnega šampiona in olimpijca Mira Cerarja.

Cerar mlajši, ki je v slovenski javnosti ugleden pravnik pokončne drže in reden gost na televizijskih postajah in v drugih medijih, je zbral okoli sebe privržence, povsem neobremenjene s starimi političnimi zdrahami, in ustanovil Stranko Mira Cerarja (SMC), ki je odnesla nič več in nič manj kot 36 odstotkov glasov. Za nič manjše presenečenje ni poskrbela do volitev neobstoječa Združena levica (ZL), ki se je na začudenje vseh prebila v parlament, čeprav z le nekaj glasovi. Izrazit poraz je doživela tudi Združena lista, vzporednica hrvaškemu SDP, ki je komaj ujela dovolj glasov za državni zbor.

Tu je še večna upokojenska stranka DeSUS s Karlom Erjavcem, doslej in verjetno poslej z vsemi žavbami namazanim zunanjim ministrom naše države. Ta stranka, ki je bila v vseh vladah, velja za levo, in tako bo nova vladna koaliciji, ki ima že zdaj v državnem zboru udobno večino, zavlada Sloveniji in poskusila reševati skoraj potopljeno ladjo.

Kaj pa desnica? Kot rečeno je Janševa SDS dosegla skromnejši rezultat in kot edina ni bila povabljen na pogovore o morebitnem vstopu v vladno koalicijo. Na desni ostaja še krščanskodemokratska Nova Slovenija (NSi) s šestimi poslanci v 90-članskem parlamentu. Ravno v teh dneh je odklonila sodelovanje v Cerarjevi vladi in bo tako ob SDS ter levima ZL in stranki Bratuškove v opoziciji. In na koncu še Slovenska ljudska stranka (SLS), ki je eden največjih poražencev julijskih volitev, saj se ji prvič v samostojni Sloveniji ni uspelo uvrstiti v državni zbor.

Desnica je torej doživela hud poraz, kaj pa bodo storile nove sile na oblasti, slej ko prej ostaja neznanka. **Tomo Šajn**

Med pevci z najdaljšim stažem v zboru KPD Bazovica je tudi Stanislav Požar, doma iz Rupe tik ob hrvaško-slovenski meji, z območja, tako ali drugače povezanega s Slovenijo, kar potrjuje tudi njegova zgodba.

"Vojna mi je na začetku leta 1945 nekje pri Kočevju vzela očeta Franja, borca Cankarjeve brigade. Mati Marija je ostala vdova s štirimi otroki in z nono, tako da sva s sestro kmalu po osvoboditvi, kot otroka padlega borca, prišla v dečji dom v Pivko, kajti Rupa je do leta 1948 spadala pod Slovenijo," pripoveduje na začetku pogovora kot pomembno dejstvo, ki je zaznamovalo njegovo življenje. *"Že takrat sem vzljubil glasbo, imeli smo otroški pevski zbor, peli smo, plesali, risali ... Bil sem nasploh precej aktiven in spomini na ta leta so res lepi..."*

V Pivki je končal osnovno šolo in začel obiskovati nižjo gimnazijo v Postojni, ko pa je Rupa leta 1948 prišla pod hrvaško upravo, je šolanje nadaljeval v Pulju – in bil tudi tam v pevskem zboru –, zatem pa je srednjo šolo, ladjedelniško industrijsko smer, obiskoval na Reki. Zaposlil se je v ladjedelnici 3.maj, kjer je takrat delalo veliko Slovencev, s Slovenijo pa je bil povezan tudi pozneje. Iz Rupe je veliko mladih odhajalo na študij in v srednjo šolo v Slovenijo; številne neveste so bile iz Slovenije in slovenskih korenin je tudi njegova žena Anica, ki dodaja: *"Sem s Pasjaka; tam sem hodila v drugi razred slovenske šole, leta 1946, imam še spričevalo v slovenščini, z jezikom ni bilo težav, saj je mama Slovenka"*.

Nasploh so vezani na Slovenijo, pogosto spremljajo slovenske televizijske in radijske programe, Stanislav Požar pa dodaja: *"Slovenščina mi je v nekaterih pogledih bližja, npr. očenaš raje molim v slovenščini kot hrvaščini, tudi vse zakramente sem opravil v Sloveniji, tam sva se leta 1959 tudi poročila; imava dva sinova, Emila in Marijana."*

Stanislav Požar se je v Pasjaku vključil v pevski zbor Danica, ki neguje stike z društvom iz Jelšan: *"V zboru, ki ga je dolgo vodil Slovenec Drago Hrvatini, doma iz Staroda, sva pela oba z ženo, sam sem večkrat tudi zamenjal zborovodjo in tako pridobil veliko izkušenj."*

Na delo na Reko se je več let vozil, s takrat vedno polnim delavskim vlakom iz Pivke, vse do leta 1963, ko je dobil stanovanje

Stanislav Požar: Bazovico bom nosil v srcu do konca življenja

na Reki, blizu društva Bazovica. *"Prva leta sem odhajal na pevske vaje in nastope v Pasjak, ko pa sem se poleti 1971 spoznal z družino Jožeta Grlice, ki me je povabil v zbor KPD Bazovica, sem tu ostal do konca svoje pevske sezone, julija letos."*

Stanislav Požar pred svojo sliko Bleda. Foto: Marjana Mirković

V društvu se je dobro počutil, pravi, in bil lepo sprejet. Veliko se je naučil, v zboru pa je užival posebno spoštovanje, ker je večkrat vskočil tudi kot zborovodja, največkrat na pogrebih, ko so peli v slovo, pa tudi na nastopih, kot npr. v Klani, Žabičah pri Ilirski Bistrici in ob 40. obletnici delovanja društva: *"Najlepše mi je bilo, ko sem vodil zbor, zame sta bili to velika čast in odgovornost. V pevski sobi društva še danes visi fotografija, na kateri sem dirigent; to je bil nastop ob 40. obletnici društva. Najbolj pa se mi je v spomin vtisnil nastop v Postojni, ko sem prvič zamenjal dirigenta Franja Bravdico. Dal mi je razpored, a sem ga na željo slovenskega napovedovalca in proti svoji volji moral spremeniti, vendar je bilo vseeno vse uspešno. Veste, nadomestiti dirigenta in biti zborovodja je zelo zahtevno delo. Občudujem sedanjega dirigenta Bazovice Zorana Badjuka; izvrsten je, eden najboljših. Ne samo da poje*

vse glasove, ampak tudi takoj zazna vsako nepravilnost. V zboru smo imeli veliko dirigentov, on je eden najboljših, čeprav je mlad. Za nastope želi natančno izpiliti petje in vidim, da zbor poje, kot on dirigira, pa tudi, da so pevci zadovoljni."

Jaz sem vedno rad pel, kar zadeva glasbeno znanje, pa sem samouk. Z glasbo sem povezan od dečjega doma v Pivki, tam sem jo vzljubil za vse življenje. Pri nas ob meji se poje vse; pri srcu so mi vse slovenske pesmi, kadar jih lepo zapojemo, vsaka ima svoj čar. Rad pojem tudi cerkvene pesmi." Leta 1994, ko se je preselil nazaj na domačijo v Rupo, je začel peti tudi v cerkvenem zboru župe Šapjane in ga sprva spre-

mljal tudi na električnih orglah, po smrti vodje Marije Simičič pa v celoti prevzel vodstvo. Dejavnost pa je leta 2011 po sedemnajstih letih zamrla, zaradi starosti članov, mladih pa ni bilo. *"Veliko sem dal temu zboru, a obenem sem ostal tudi v Bazovici. Toda sčasoma mi je bilo vse težje iz Rupe odhajati na vaje in nastope na Reko, tudi zaradi zdravja. Bazovici sem dal dobršen del življenja in v mojem srcu bo do konca mojih dni. Odslej se bom posvetil le slikanju; imam že veliko slik, kdo ve, morda bo lepega dne tudi kakšna razstava."*

Stanislav Požar je za svoje požrtvovalno in dolgoletno delo prejeltudi več priznanj KPD Bazovica, reška nadškofija pa se mu je za dvanajstletni staž cerkvenega starešine v Rupli 15. junija 2008 posebej zahvalila tudi z bronasto medaljo sv. Vida, zavetnika Reke. ■ Marjana Mirković

Časi se spreminjajo. Foto: Ira Petris

Vela Luka. Foto: Darko Mohar

Pastirica Nada. Foto: Anita Hromin

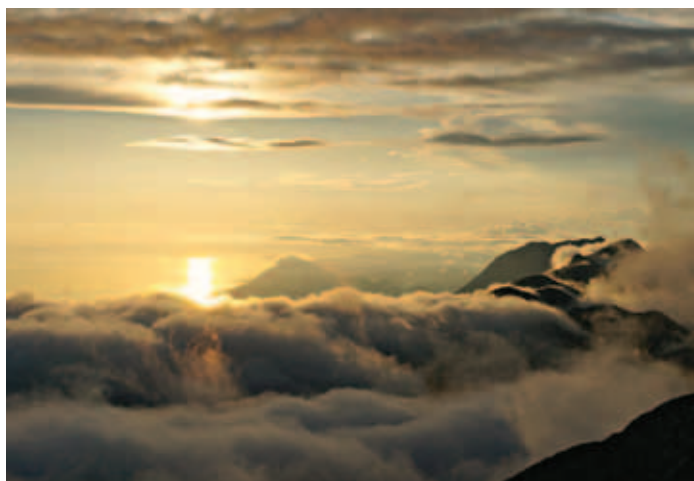
Beduin. Foto: Đilio Arbula

Mreža. Foto: Istog Žorž

Ko se kleklja čipka. Foto: Jasmina Dlačić

Biokovo. Foto: Dubravka Dijanić